

ทัศนคติและความรู้ทางการเงินที่มีผลต่อระดับและรูปแบบการออมเงิน
ในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง

Financial attitudes and knowledge that affect the level and pattern of saving money.

In the government pension fund of a government agency

นางสาวชนัญฐิตา คำโย

สาขาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

E-mail: 6514060024@rumail.ru.ac.th

Faculty of Business Administration Program in Finance and Banking,

Master of Business Administration, Ramkhamhaeng University

Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีต่อระดับและรูปแบบการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ของข้าราชการ 2) ศึกษาทัศนคติทางการเงินที่มีต่อระดับและรูปแบบการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ของข้าราชการ และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะและทัศนคติของข้าราชการที่มีต่อระดับและรูปแบบการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ของข้าราชการ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง จำนวน 370 คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ Chi-Square

ผลการศึกษานี้พบว่า 1) พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดต่อเฉลี่ยต่อเดือน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) ข้าราชการที่มีทัศนคติทางการเงินและความรู้ทางการเงินแตกต่างกัน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: กองทุนบำเหน็จบำนาญ, ทัศนคติ, ความรู้ทางการเงิน

Abstract

The objectives of this study were to 1) study demographic factors affecting the level and pattern of savings in the Government Pension Fund (GPF) of civil servants; 2) study the financial attitude towards the level and pattern of savings in the Government Pension Fund (GPF). Government Pension Fund (GPF) of civil servants and 3) study the suggestions and attitudes of civil servants towards the level and form of savings in the Government Pension Fund (GPF) of civil servants. The sample group in this research There are 370 civil servants of a government agency. The instrument for this research was a questionnaire. Data were collected and analyzed using percentage, mean, and standard deviation statistics. and Chi-Square analysis

The results of this study were found: 1) found that demographic factors such as gender, age, education level Average monthly income and total personal expenses per month average There are levels and forms of savings in the Government Pension Fund. They are significantly different at the 0.05 level and 2) civil servants have different financial attitudes and financial knowledge. There are levels and forms of savings in the Government Pension Fund. Both overall and each aspect are significantly different at the 0.05 level.

Keywords: pension funds, attitude, financial literacy

บทนำ

ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจมีความผันผวนอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริโภคทั้งสิ้น จากการสำรวจภาวะสังคมไตรมาส 3 ในปี 2566 พบว่า ประเทศไทยมีหนี้สินครัวเรือนมูลค่า 16.07 ล้านล้านบาท และขยายตัวเพิ่มร้อยละ 3.6 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยการขยายตัว (contribution of growth) ของหนี้สินครัวเรือนมีที่มาจากหนี้เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์และหนี้เพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลเป็นหลัก เนื่องจากเป็นหนี้ที่มีสัดส่วนมากเป็น 2 อันดับแรกของหนี้สินครัวเรือนทั้งหมด โดยในไตรมาสสอง ปี 2566 สินเชื่อเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ ขยายตัวร้อยละ 4.9 ใกล้เคียงกับไตรมาสที่ผ่านมา ทำให้ความต้องการซื้อที่อยู่อาศัย เช่น กลับมาประกอบกิจการใหม่อีกครั้งถึงแม้ว่าจะมีปัจจัยกดดันจากต้นทุนการกู้ยืมหรืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงขึ้น ด้านสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล ขยายตัวร้อยละ 5.5 ปรับเพิ่มจากไตรมาสก่อนที่อยู่ร้อยละ 5.4 สอดคล้องกับความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ปรับตัวดีขึ้น สะท้อนจากการใช้จ่ายในสินค้าไม่คงทนที่เร่งตัวสูงขึ้นขณะที่สินเชื่อบัตรเครดิตขยายตัวร้อยละ 2.5 ชะลอลงจากร้อยละ 5.7 ส่วนสินเชื่อยานยนต์ขยายตัวร้อยละ 1.0 จากการปรับเงื่อนไขการปล่อยกู้ที่เข้มงวดขึ้น ดังนั้นผู้บริโภคในปัจจุบันจึงตระหนักถึงความไม่แน่นอนหรือความเสี่ยงมากขึ้น ส่งผลต่อการตัดสินใจจัดสรรรายได้นอกเหนือจาก

เดิมที่ตระหนักเพียง รายได้ที่จะได้รับตลอดช่วงชีวิต ผู้บริโภคตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จะลดการบริโภคในปัจจุบันลง ซึ่งส่วนของการบริโภคที่ลดลงจะถูกเก็บเป็นเงินออม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) โดยการออมในปัจจุบันนั้นอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างลดลง เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น ประกอบกับมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่สนับสนุนการใช้จ่ายภาคครัวเรือนในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ตัวเลขการออมของคนไทยลดลง กระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลหลังวัยเกษียณอายุราชการ และส่งผลต่อให้เป็นภาระทางการคลังของประเทศต้องแบกรับภาระการจ่ายบำนาญและสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุ จากงบประมาณแผ่นดิน ภาครัฐจึงมีนโยบายแรงจูงใจส่งเสริมให้มีการออมมากยิ่งขึ้น เพื่อใช้ยามเกษียณ

หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนแนะนำให้ความรู้ ความเข้าใจ และหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลในวัยทำงานตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการวางแผนเพื่อเก็บเงินสดหรือทรัพย์สินต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการสำหรับอนาคตในวัยเกษียณอายุราชการของข้าราชการแต่ละคน จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับข้าราชการทุกคน ที่ในไม่ช้าก็เร็วต้องก้าวไปถึงวัยเกษียณ ซึ่งไม่เพียงแต่ต้องเตรียมความพร้อมด้านของสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ เรื่องของการบริหารการเงินและการวางแผนทางการเงินก็ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญไม่แพ้กัน ระบบบำนาญข้าราชการเป็นระบบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับข้าราชการที่จะได้รับเงินเพื่อใช้ในการดำรงชีพหลังจากเกษียณอายุราชการ โดยจากในระบบเดิมนั้น ข้าราชการจะต้องอยู่ในระบบเก่า ที่ข้าราชการทุก ๆ ประเภท ที่มีใช้ข้าราชการการเมืองเมื่อเกษียณอายุราชการจะเลือกรับบำนาญเป็นเงินก้อน หรือบำนาญต่อเนื่องตลอดชีพจากเงินงบประมาณ จึงเป็นเหตุให้รัฐเกิดรายจ่ายจำนวนมาก จำต้องพิจารณาปรับปรุงอัตราเงินเดือนของข้าราชการที่ยังรับราชการอยู่ให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและค่าครองชีพที่แท้จริงที่จะเกิดในอนาคตด้วย

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยมองเห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการทางการเงิน การวางแผนการเงิน ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเงิน และการเลือกแผนการลงทุนในกองทุนบำนาญข้าราชการ (กบข.) ให้เหมาะสมกับความเสี่ยงที่ตนเองสามารถยอมรับได้ เหมาะสมแก่อายุ และทัศนคติต่อการยอมรับความเสี่ยงของสมาชิก จึงเป็นกุญแจสำคัญในการนำไปสู่การเกษียณอายุราชการอย่างมีความสุข จึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยทัศนคติทางการเงิน และความรู้เกี่ยวกับการเงินที่มีผลต่อการออมในกองทุนบำนาญข้าราชการ (กบข.) ของข้าราชการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีต่อระดับและรูปแบบการออมในกองทุนบำนาญข้าราชการ (กบข.) ของข้าราชการ
2. เพื่อศึกษาทัศนคติทางการเงินที่มีต่อระดับและรูปแบบการออมในกองทุนบำนาญข้าราชการ (กบข.) ของข้าราชการ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและทัศนคติของข้าราชการที่มีต่อระดับและรูปแบบการออมในกองทุนบำนาญข้าราชการ (กบข.) ของข้าราชการ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีระดับการออมและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ สัมพันธ์ต่างกัน

2. ทักษะทางการเงินที่ประกอบด้วย ประสบการณ์ ความเชื่อ การวางแผนการเงินส่วนบุคคล และพฤติกรรมการลงทุน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ สัมพันธ์ต่างกัน

3. ความรู้เกี่ยวกับการเงินที่ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการลงทุน การกระจายความเสี่ยง อัตราผลตอบแทน อัตราเงินเฟ้อ และมูลค่าเงินตามเวลา มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ สัมพันธ์ต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) เป็นแนวความคิดที่มีความสำคัญมากแนวหนึ่งทางจิตวิทยาสังคม และการสื่อสาร โดยโรเจอร์ (Roger 1978 : 208 - 209 อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร 2533 : 122) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ เป็นดัชนีชี้ว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดยทัศนคติ มีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าและเป็นมิติของการประเมิน เพื่อแสดงวาชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสารอันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป โดยทัศนาวลัย ดันติเอกรัตน์ (2559) ได้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมว่า เป็นการแสดงออกถึงการกระทำ ที่มีต่อสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้น ในลักษณะต่าง ๆ ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ เป็นสิ่งที่ผ่านกระบวนการการเรียนรู้ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลโดยสิ่งเร้าต่าง ๆ เหล่านั้น อาจมาจากทั้งสิ่งเร้าภายในและภายนอก สมาคมนักวางแผนการเงินไทย (2558) ได้มีการแบ่งการเงินส่วนบุคคลแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. การวางแผนเพื่อการลงทุน การสร้างเงินลงทุน ให้ตรงตามเป้าหมายของตนเองที่ได้ตั้งเป้าหมายและภายใต้ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

2. การวางแผนด้านประกันภัยเป็นการบริหารความเสี่ยงและป้องกันความเสียหายของชีวิตและทรัพย์สิน

3. การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ เป้าหมายเพื่อใช้ชีวิตหลังเกษียณ ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. การวางแผนเพื่อภาษีการจัดการภาษีให้ถูกต้อง และใช้สิทธิประโยชน์เพื่อสิทธิด้านภาษี

5. การวางแผนส่งต่อความมั่งคั่งและมรดก การส่งต่อทรัพย์สินให้กับครอบครัวหรือทายาทได้ตรงตามความต้องการมากที่สุด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ด้านการเงิน

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ด้านการเงิน Maslow (อ้างใน ศิริธยา อิศรภักดี , 2558) ได้พัฒนาทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of need theory) เป็นการวางแผนทางการเงิน เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดและไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการดำเนินชีวิต หรือในด้านของการใช้จ่ายเงิน ซึ่งสิ่งที่คิดที่สุดสำหรับการรับมือ นั่นคือ การประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น และสิ่งที่มีค่ามากที่สุดของมนุษย์ นั่นคือ ชีวิต ดังนั้นมนุษย์แต่ละคนจะต้องมีการเริ่มต้นการออมเงิน เพื่อนำไปสร้างผลตอบแทนที่สูงขึ้นในรูปแบบอื่นๆ และการที่เราได้มีเงินสดสำรองไว้นั้น จะทำให้สามารถนำมาใช้ได้หลายกรณี ไม่ว่าจะเป็นเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉินหรือเพื่อรอโอกาสลงทุน ดังนั้น เราจึงต้องมีการวางแผนการเงิน เพื่อให้มีรากฐานที่มั่นคงในชีวิต จากความหมายของความรู้ด้านการเงินที่กล่าวมาข้างต้นนั้น Lusardi และ Mitchell (อ้างถึงใน ฅภักศา ธาราชีวิน, 2558) ที่กล่าวว่า ความรู้ทางการเงินนั้น หมายถึง ความรู้และความเข้าใจแนวความคิดที่เกี่ยวกับการเงิน ความเสี่ยงทางการเงิน รวมถึงทักษะแรงจูงใจ และความเชื่อมั่นที่จะใช้ความรู้ความเข้าใจเหล่านี้ในการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ ในหลากหลายบริบททางการเงิน สอดคล้องกับธนาคารแห่งประเทศไทย (2559) ที่ใช้มาตรฐานตามองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ของปี ค.ศ.2015 และ ค.ศ.2016 ในการสำรวจทักษะทางการเงินในปี 2559 ของประชากรชาวไทย จึงแบ่งองค์ประกอบของความรู้ด้านการเงินสำหรับวัดความรู้ทางการเงินในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ความเสี่ยงและผลตอบแทน (Investment risk and return) “ความเสี่ยง” หมายถึง ความผันผวนหรือความไม่แน่นอนของผลตอบแทน ยิ่งผันผวนมากก็ยิ่งมีความเสี่ยงมาก ซึ่งจะพิจารณาได้จาก 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ความสามารถในการรับความเสี่ยง (ability to take risk) และความเต็มใจในการรับความเสี่ยง (willingness to take risk)

2. การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน เป็นการกระจายความเสี่ยงด้วยการจัดสรรเงินลงทุน (Assets Allocation) ไปในทางเลือกการลงทุนหลายๆ ประเภท ด้วยการพิจารณาถึงความสัมพันธ์และทิศทาง การขึ้นลงของราคาที่แตกต่างกัน

3. ดอกเบี้ยสินเชื่อ (Loan interest) หมายถึง ผลตอบแทนที่ผู้ให้กู้เรียกเก็บจากผู้ขอกู้ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีหลายประเภทหลายอัตรา โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับประเภทของเงินกู้หรือสินเชื่อ

4. ดอกเบี้ยเงินฝาก (Deposit Interest) หมายถึง เงินที่สถาบันการเงินจ่ายให้กับผู้ฝากเงินเพื่อเป็นผลตอบแทนในการนำเงินมาฝากไว้กับสถาบันการเงิน

5. ดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น (Compound Interest) หมายถึง การนำดอกเบี้ยที่ได้รับในงวดก่อนมารวมเป็นเงินตั้งต้นเพื่อคำนวณดอกเบี้ยในงวดต่อไป

6. อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate) หมายถึง ตัวชี้วัดที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาสินค้าและบริการในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน

7. มูลค่าของเงินตามกาลเวลา (Time Value of Money: TVM) หมายถึง แนวคิดแสดงให้เห็นว่าเงินที่จะได้รับในวันนี้มีมูลค่าน้อยกว่าเงินที่จะได้รับในอนาคต เพราะสามารถสร้างผลตอบแทนได้จากเงินที่มีในวันนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่ามาใช้วัดความรู้ทางการเงินของข้าราชการที่มีต่อระดับการออมและรูปแบบในการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) โดยใช้มาตรวัดของ Lusardi และ Mitchell (2007) ธนาคารแห่งประเทศไทย (2559) และองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ของปี ค.ศ.2015 และ ค.ศ.2016 รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเห็นว่าองค์ประกอบดังกล่าว นั้นมีความสำคัญและส่งผลต่อการออม จึงนำความรู้ทางการเงินมาใช้เป็นตัวแปรต้น โดยประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการลงทุน การกระจายความเสี่ยง อัตราผลตอบแทน อัตราเงินเฟ้อ และมูลค่าเงินตามเวลา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับระบบการออมเพื่อเกษียณอายุ

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (2564) การออม หมายถึง การเก็บหรือสะสมจากการแบ่งออกจากรายได้ เพื่อไว้สำหรับวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง เช่น การออมไว้เพื่อยามฉุกเฉิน โดยส่วนใหญ่จะออมในรูปแบบการออมที่มีความเสี่ยงต่ำ และสภาพคล่องสูง และผลตอบแทนไม่สูงนัก หรือเงินฝากสะสมทรัพย์ เงินฝากประจำ เป็นต้น โดยมีปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาในการออม คือ

1. ผลตอบแทน คือดอกเบี้ย ที่ได้รับการออมเงินในแต่ละรูปแบบ
2. อัตราเงินเฟ้อเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าเงิน ดังนั้นดอกเบี้ยที่ได้รับต้องหักด้วยอัตราเงินเฟ้อจึงจะได้รับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง
3. ระยะเวลาในการออม เพราะการออมที่ได้รับผลตอบแทน ถ้าออมเร็วยิ่งได้รับเพิ่มมูลค่ามากยิ่งขึ้น
4. สภาพคล่องของผลิตภัณฑ์ คือ ความยากง่ายในการเปลี่ยนมาเป็นเงินสดในมือเพราะผลิตภัณฑ์แต่ละอย่างมีสภาพคล่องไม่เหมือนกัน
5. อัตราค่าธรรมเนียมและข้อกำหนดต่าง ๆ
6. ภาษีหัก ณ ที่จ่ายสำหรับการลงทุน โดยแบ่งการลงทุนออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ การลงทุนเพื่อการบริโภคเป็นการลงทุน การลงทุนในธุรกิจคือการซื้อสินทรัพย์เพื่อใช้ประกอบการหารายได้โดยและการลงทุนในหลักทรัพย์ เป็นการลงทุนในสินทรัพย์ในรูปแบบของหลักทรัพย์

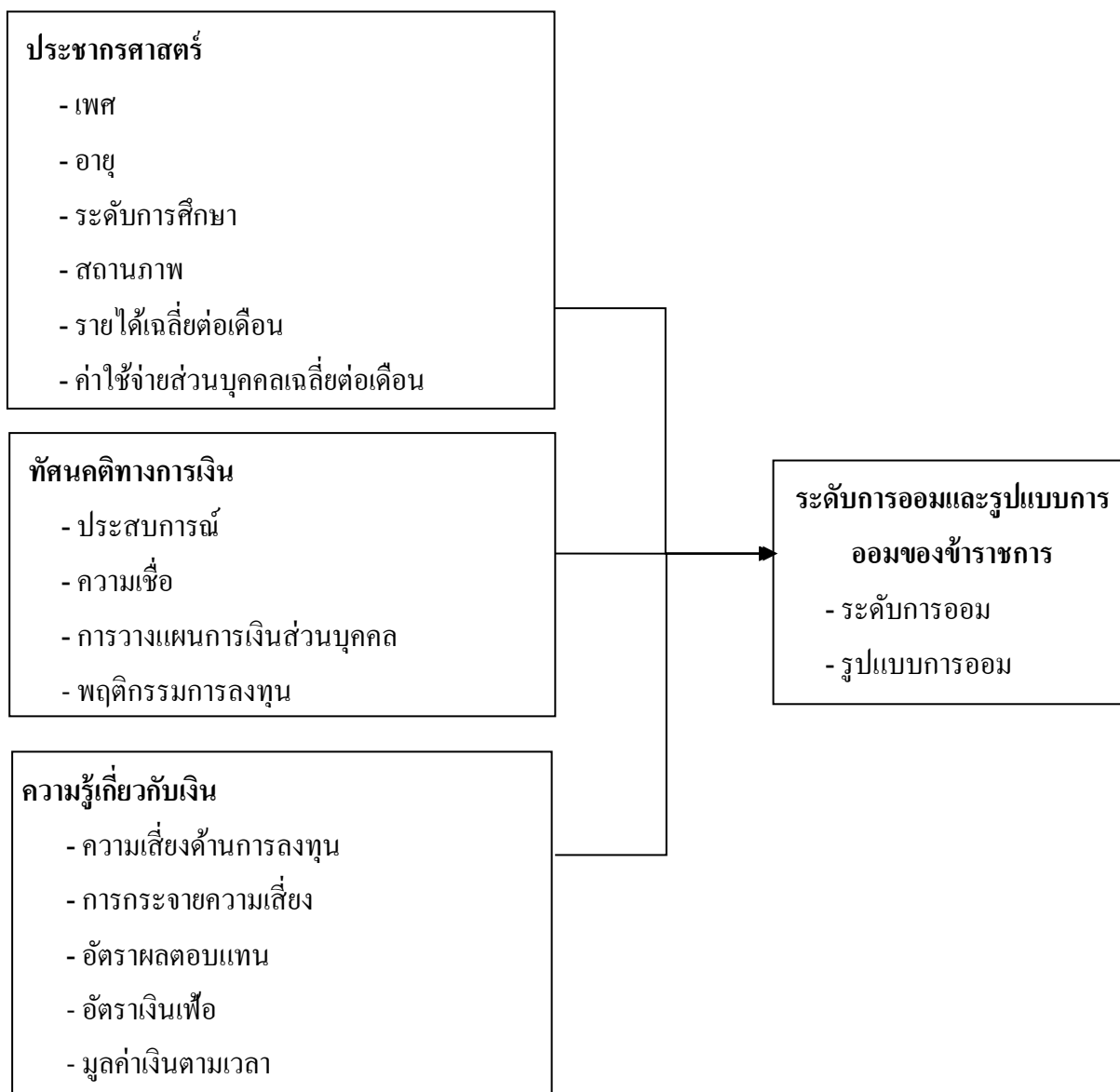
รูปแบบการออม

จากคำจำกัดความของคำว่า การออม ทำให้ทราบว่า การออมนั้นมิได้มีเฉพาะรายได้ที่เป็นตัวเงินซึ่งเป็นส่วนที่เหลือจากค่าใช้จ่ายในการบริโภคเท่านั้น แต่รายได้ส่วนที่เหลือนั้นอาจจะเก็บออมในรูปแบบของทรัพย์สินต่าง ๆ ได้ ซึ่งถ้าจำแนกตามกองบัญชีรายได้ประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รูปแบบการออมจะมีหลายประเภท ได้แก่ การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน และการออมในสถาบันการออม

กรอบแนวคิด

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวัด คือ แบบสอบถาม เพื่อทำการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการภายในกรมแห่งหนึ่ง จำนวน 370 คน โดยได้ออกแบบเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว โดยใช้แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรับจากเครื่องมือการวิจัยในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้ได้คำถามที่มีความสอดคล้องกับทัศนคติและความรู้ทางการเงิน ที่มีผลต่อระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการมากที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการภายในกรมแห่งหนึ่ง ข้อมูล ณ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 ข้าราชการ จำนวน 4,795 ราย

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการภายในกรมแห่งหนึ่ง จำนวน 370 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) และกำหนดขนาดตัวอย่างตามการคำนวณของ Taro Yamane, 1967 เพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ค่าระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และให้มีค่าความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม (e) 0.05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีข้อคำถามจำนวนทั้งหมด 6 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิดมีตัวเลือกคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบเพียงแค่ 1 คำตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย (1) ประสิทธิภาพ (2) ความเชื่อ (3) การวางแผนการเงินส่วนบุคคล (4) พฤติกรรมลงทุน มีข้อคำถามจำนวนทั้งหมด 15 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิดมีตัวเลือกคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบเพียงแค่ 1 คำตอบ โดยคำถามเป็นการวัดประเมินค่าความสำคัญ 5 ระดับ (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย (1) ความเสี่ยงด้านการลงทุน (2) ความกระจายความเสี่ยง (3) อัตราผลตอบแทนมีข้อคำถาม (4) อัตราเงินเฟ้อและ (5) มูลค่าตามเวลา จำนวนทั้งหมด 14 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิดมีตัวเลือกคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบเพียงแค่ 1 คำตอบ โดยคำถามเป็นการวัดประเมินค่าความสำคัญ 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการออมและรูปแบบการออมของข้าราชการ ประกอบไปด้วย (1) การออม (2) รูปแบบการออม ข้อคำถามจำนวนทั้งหมด 2 ข้อเป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิดมีตัวเลือกคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบเพียงแค่ 1 คำตอบ

โดยที่แบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert, 1961) และได้กำหนดมาตรฐานประมาณค่าของแบบสอบถามเป็น 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยข้อคำถามมีลักษณะเชิงบวก

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิงร้อยละ 83.51 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 53.24 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 62.70 สถานภาพโสด ร้อยละ 70.51 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,000 - 30,000 บาท ร้อยละ 64.05 และมีค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 30.54

2. การศึกษาระดับทัศนคติทางการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โดยทัศนคติทางการเงินด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านพฤติกรรมการลงทุน รองลงมา คือ ด้านความเชื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 โดยทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านประสบการณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างลงทุนตามกระแสนิยม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.94 รองลงมา คือ มีความรู้ความเข้าใจต่อกองทุนแต่ละประเภทที่เลือกลงทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 โดยทั้ง 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก ลงทุนในกองทุนที่ได้รับผลตอบแทนสูงสุดในระยะยาวแต่อาจเสี่ยงที่จะสูญเสียเงินต้นส่วนใหญ่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเลือกลงทุนในกองทุนที่เน้นเงินต้นปลอดภัยและได้รับผลตอบแทนสม่ำเสมอในระดับความเสี่ยงต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 อยู่ในระดับน้อย

ด้านความเชื่อในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าเงินสะสมที่นำส่งทุกเดือนในอัตราร้อยละ 3 ของเงินเดือนเพียงพอต่อวัยเกษียณ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.18 รองลงมา คือ ไม่มีความกังวลต่อผลขาดทุนระยะสั้นของการลงทุนใน กบข. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เชื่อว่าการลงทุนเพิ่มเติมใน กบข. ช่วยให้มีชีวิตหลังเกษียณอายุดียิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 เชื่อว่าการศึกษาแผนการลงทุนของ กบข. เป็นสิ่งจำเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โดยทั้ง 4 ข้อ อยู่ในระดับมาก ส่วนการลงทุนเป็นตัวช่วยที่สำคัญในการต่อยอดเงินในหักอกเงยขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบผลตอบแทนระหว่างแผนการลงทุน กบข. กับ ผลตอบแทนที่ได้จากสินทรัพย์อื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 รองลงมา คือ มีการเปรียบเทียบรายละเอียดต่าง ๆ ของแผนการลงทุนใน กบข. ผลการดำเนินงานและนโยบายการลงทุนของแต่ละแผนก่อนการเลือกลงทุนแต่ละครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 และสอบถามข้อมูลจากบุคคลรอบข้างก่อนเลือกแผนการลงทุนของ กบข. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ด้านพฤติกรรมการลงทุน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถทนต่อการขาดทุนเงินต้นได้ เพื่อโอกาสในการได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.06 รองลงมา คือ ให้ความสนใจต่อการลงทุนใน กบข. และเลือกลงทุนเพิ่มเติม กบข. เสมอเมื่อมีโอกาสมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก

3. การศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการเงิน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า ด้านอัตราผลตอบแทน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 รองลงมา ได้แก่ ด้านความเสี่ยง ด้านการลงทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ด้านการกระจายความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 และด้านอัตราเงินเฟ้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านมูลค่าเงินตามเวลา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ด้านความเสี่ยงด้านการลงทุน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ติดตามข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้และรวดเร็ว เพื่อเพิ่มโอกาสในการออมและการลงทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 รองลงมา คือ สืบค้นข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นความรู้ก่อนตัดสินใจลงทุนเลือกแผนของ กบข. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และเปรียบเทียบความเสี่ยงของแต่ละแผนก่อนเลือกการลงทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ด้านความเสี่ยงด้านการลงทุน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า พิจารณาเลือกแผนการลงทุนเฉพาะแผนที่มีระดับความเสี่ยงต่ำ และพิจารณากำหนดเป้าหมายของแผนการลงทุนที่ชัดเจนก่อนการลงทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และมีการเลือกแผนการลงทุนทั้ง กบข. และกองทุนอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ด้านอัตราผลตอบแทน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การซื้อกองทุนในระยะยาวทำให้ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ามากกว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และผลการดำเนินงานของ กบข. สามารถให้ผลตอบแทนต่อความเสี่ยงที่เท่ากัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ด้านอัตราเงินเฟ้อ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทราบว่าเงินเฟ้อเป็นภาวะที่ทำให้เงินจำนวนเท่าเดิมมีมูลค่าหรืออำนาจซื้อลดลง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และทราบว่าเงินเฟ้อเป็นภาวะที่ทำให้เงินจำนวนเท่าเดิมมีมูลค่าหรืออำนาจซื้อลดลง อยู่ในระดับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

ด้านมูลค่าเงินตามเวลา อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างคิดว่าค่าเงินในปัจจุบันทำให้ท่านสามารถใช้ชีวิตได้อย่างสบายภายหลังการเกษียณอายุ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 รองลงมา ได้แก่ คิดว่า ค่าของเงินในระยะเวลายาวจะมีมูลค่าที่ลดลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 และคิดว่า มูลค่าเงินจะมีมูลค่าลดลง ถ้าไม่มีการบริหารจัดการเงินที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.05 โดยทั้ง 2 อยู่ในระดับน้อย

4. ข้อมูลการออมและรูปแบบการออมของข้าราชการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการออมข้าราชการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อระดับการออมที่เหมาะสมต่ออัตราการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการแห่งหนึ่งโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้าราชการมีความคิดเห็นว่าการออมในอัตราร้อยละ 15 – 17 เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 รองลงมา คือ อัตราร้อยละ 12 – 15 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ส่วนอัตราร้อยละ 9 – 11 เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และรูปแบบการออม ข้าราชการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการออมที่เหมาะสมต่อการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการแห่งหนึ่งโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้าราชการมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการออมที่เหมาะสมต่อการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการคือรูปแบบแผนหลัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 รองลงมา คือ แผนตราสารหนี้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ส่วนแผนตราสารหนี้ต่างประเทศ เป็นข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55

5. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน จากผลการทดสอบสมมติฐาน สรุปผลได้ดังนี้

5.1 ข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ที่มีเพศต่างกัน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ที่มีอายุต่างกัน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 ข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.5 ข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.6 ข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ที่มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง จำแนกตาม ทักษะคิดทางการเงินและความรู้ทางการเงิน จากผลการทดสอบสมมติฐาน สรุปผลได้ดังนี้

6.1 ข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ที่มีทักษะคิดทางการเงินต่างกัน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ข้าราชการของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ที่มีความรู้ทางการเงินต่างกัน มีระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1) ปัจจัยประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีทักษะคิดทางการเงินและความรู้ทางการเงินต่างกัน ผลการทดสอบ พบว่า เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดต่อเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับระดับการออมและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยข้าราชการที่มีอายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับระดับการออมและรูปแบบในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการในทุกระดับและทุกรูปแบบ ส่วนเพศมีความสัมพันธ์ในระดับการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ร้อยละ 12 – 14 และที่ร้อยละ 15 – 17 และมีรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการในแผนเงินฝากและตราสารหนี้ระยะสั้นและแผนตราสารหนี้ต่างประเทศกันที่ การศึกษาที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์ในระดับการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่

ร้อยละ 3 – 5 และที่ร้อยละ 6 – 8 และมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการในแผนสมมูลตามอายุ แผนเงินฝากและตราสารหนี้ระยะสั้น แผนตราสารหนี้ และแผนหลัก ด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์ในระดับการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการในแผนสมมูลตามอายุ แผนหลัก และแผนตราสารหนี้ต่างประเทศ ส่วนด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดต่อเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับระดับการออมที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยกเว้นข้าราชการที่มีระดับการออมร้อยละ 12 – 14 ส่วนข้าราชการที่มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดต่อเฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ระดับความเชื่อมั่น 95% สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมสุรีย์ ลิ้มทอง และ ภัทรกิตติ์ เนตินิยม (2566) ที่ศึกษา ทักษะคติของข้าราชการกระทรวงกลาโหมต่อระดับการออมและรูปแบบการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พบว่า อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพชั้นยศ เงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลารับราชการ ผลต่อการเลือกระดับการออมและรูปแบบของข้าราชการกระทรวงกลาโหมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาราภรณ์ โคสิริวิวัฒน์ (2558) ที่ศึกษา พฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ โดยผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมและรูปแบบการออมนั้นในกลุ่มชั้นยศ สถานภาพ โสด และรายได้ที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กันในการออมเงินโดยกลุ่มชั้นยศ และรายได้ที่น้อยจะมีการออมเพื่อเพื่อซื้อสิ่งที่ตนต้องการและนิยมออมรูปแบบของเงินสดและบัญชีเงินฝากประเภทต่าง ๆ ส่วนในกลุ่มมีการศึกษาต่างกัน นิยมออมในรูปแบบของการซื้ออสังหาริมทรัพย์ และนิยมออมเงินเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคง โดยออมในรูปแบบของการซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต

2) ทักษะคติทางการเงินและความรู้ทางการเงินที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์ต่อระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ผลการทดสอบ ทักษะคติในด้าน ประสิทธิภาพ ความเชื่อ การวางแผนการเงินส่วนบุคคล และพฤติกรรมการลงทุน กัน มีความสัมพันธ์กับระดับการออมที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กับรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยข้าราชการข้าราชการที่มีทักษะคติ แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับระดับการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยข้าราชการที่มีทักษะคติในด้านของความเชื่อ มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการในทุกระดับและทุกรูปแบบ ยกเว้นด้านประสิทธิภาพ และด้านพฤติกรรมการลงทุนในระดับการออมที่ร้อยละ 15 – 17 ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในระดับการออมที่ร้อยละ 9 – 11 ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ส่วนผลการทดสอบความรู้ทางการเงินในด้านความเสี่ยงด้านการลงทุน การกระจายความเสี่ยง อัตราผลตอบแทน อัตราเงินเพื่อ และมูลค่าเงินตามเวลา มีความสัมพันธ์ต่อระดับและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยข้าราชการข้าราชการที่มีความรู้ทางการเงิน แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับระดับการออมและรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยกเว้นข้าราชการที่มีระดับการออมที่ร้อยละ 15 – 17 และข้าราชการที่มีรูปแบบการออมในแผนเงินฝากและตราสารหนี้

ระยะสั้น ส่วนในด้านความเสี่ยงด้านการลงทุน และด้านมูลค่าเงินตามเวลา กัน มีความสัมพันธ์กับระดับการออม และรูปแบบการออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในทุกระดับและทุกรูปแบบ ยกเว้น ด้านอัตราผลตอบแทน ในระดับการออมที่ร้อยละ 12 – 14 และรูปแบบการออมเงินในแผนสมมูลตามอายุ ด้านอัตราเงินเพื่อ ในระดับการออมที่ร้อยละ 6 – 8 และร้อยละ 15 – 17 ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมสุรีย์ ลิ้มทอง และ ภัทรกิตติ์ เนตินิยม (2566) ที่ศึกษา ทักษะการออมของข้าราชการกระทรวงกลาโหมต่อระดับการออมและรูปแบบการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พบว่า ปัจจัยด้านทักษะการออมที่มีผลต่อการเลือกระดับการออม คือการวางแผนการเงินส่วนบุคคลและการออม ในขณะที่ปัจจัยด้านทักษะการออมที่มีต่อการเลือกรูปแบบการออม คือ การวางแผนการเงินส่วนบุคคล การออม และพฤติกรรมการลงทุน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิงนิจ พลคำมาก (2565) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อวางแผนก่อนวัยเกษียณอายุ ของเจ้าหน้าที่สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) โดยผลจากการศึกษาพบว่า ทักษะการออมนั้นเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อวางแผนก่อนวัยเกษียณอายุ ของเจ้าหน้าที่สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้

1. ผลจากการวิจัยในด้านปัจจัยประชากรศาสตร์สามารถนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่เหมาะสมต่อแต่ละกลุ่ม

2. ผลจากการในด้านทัศนคติและความรู้ทางการเงิน ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการกำหนดวางแผนการส่งเสริมทัศนคติทางการเงินและความรู้ทางการเงินของหน่วยงานต้นสังกัดได้ โดยมุ่งส่งเสริมการทัศนคติและความรู้ทางการเงินในด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นน้อยหรือไม่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มตัวแปรในการศึกษา คือ ปัจจัยในการการตัดสินใจ การรับรู้ เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มการค้นหาค่าสาเหตุที่ส่งผลต่อการเลือกออมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ของข้าราชการภายในกรม

2. ควรเปลี่ยนพื้นที่ในการศึกษา เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการวิจัย เนื่องจากการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) นั้นเป็นกองทุนของข้าราชการในหลาย ๆ กระทรวง ดังนั้นจึงควรใช้ข้อมูลผลการศึกษากการวิจัยของแต่ละพื้นที่มาเป็นตัวในการวางแผนการจัดการให้ความรู้ และส่งเสริมทัศนคติและความรู้ทางการเงินของข้าราชการ

3. งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณทำให้ขาดข้อมูลสำคัญในเชิงลึก หากในอนาคตมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาประกอบเพิ่มเติม หรือ ผสมผสานระหว่างเชิงคุณภาพและปริมาณ เข้ามาประกอบเพื่อให้ได้

ข้อมูลที่มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น ทั้งในด้านขององค์ความรู้และทัศนคติทางการเงินที่การพัฒนาบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของข้าราชการมากขึ้น หรือนำข้อมูลไปวางแผนการจัดอบรมให้ความแก่ข้าราชการแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมต่อไป

บรรณานุกรม

- กฤษฎา ตั้งชัยศักดิ์. (2559). วิธีวิจัยธุรกิจ Business Research Methodology. พิมพ์ครั้งที่ 2, ฉบับปรับปรุงแก้ไข. กาญจนนา หงส์ทอง. (2551). เชื้อทิศการเงิน. กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพฯธุรกิจ.
- จันทร์สุก ลาดสะอาด, โรจนา ธรรมจินดา และ สุจรรย์พันธ์ สุวรรณพันธ์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมส่วนบุคคลของคนวัยทำงานในสาธาณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่, 11(1), 124-138.
- จิรายุ ชัยจิรวัดณ์. (2563). การเปิดรับข่าวสารทางการเงิน ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของแรงงานนอกระบบ ในการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่าง สมบูรณ์ วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬารัตน์ ศิริอังกฤษ (2563). ทัศนคติการออมและการลงทุนของ generation Y ภายหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยจิรวัดณ์, จิรายุ, "การเปิดรับข่าวสารทางการเงิน ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของแรงงานนอกระบบ ในการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (2020). Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). 4323.
- ณัฏฐา ธาราชีวิน. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเงินส่วนบุคคลเพื่อการเกษียณ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดารณี พานทอง. (2542). ทฤษฎีจูงใจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธีรวรรณ จันตะคาด. (2561). การออมเงินเพื่อการเกษียณอายุของประชากรวัยแรงงานในจังหวัดเชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประวัฒน์ เบญญาศรีสวัสดิ์. (2561) ศึกษาการจัดการเงิน : กรณีศึกษาในด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับเงินทัศนคติเกี่ยวกับเงิน และความรู้เกี่ยวกับเงินของพนักงานที่มี. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ. ฉบับที่ 7 กรกฎาคม – ธันวาคม 2561.
- ปิยะธิดา เกตุแก้ว. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในอำเภอ เมืองจังหวัดลำพูน. บทความวิจัย รามคำแหง
- พรทิพย์ บุญนิพัทธ์. (2531). ทัศนคติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิชา ชูระนนท์ (2565) ความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ. บทความวิจัย รามคำแหง

- วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ ธนภรณ์ เนื่องพลี. (2561). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้สูงอายุใน
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริธยา อิศรภักดี (2558) .วางแผนการเงินตาม “ทฤษฎี Maslow”.ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558.
สืบค้นจาก https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1432867716783.pdf
- สถานิตย์ มีอาทร. (2560). ทักษะคิดต่อการออมและการลงทุนของพนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. การค้นคว้าอิสระ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2560.
- สมสุรีย์ ถิ่นทอง และ ภัทรกิติ์ เนตินิยม (2566) ศึกษาทัศนคติของข้าราชการกระทรวงกลาโหมต่อระดับการ
ออมและรูปแบบการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ. วารสาร National Graduate
Conference. Command and General Staff College, Thailand.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์ และคณะ. (2561). การจัดการการเงินส่วนบุคคลกับความสุขด้านการเงินของบุคลากร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. บทความวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). เครื่องมือในการวิเคราะห์การจัดสวัสดิการ
ทางสังคม. ภาวะสังคมไทย ไตรมาสสาม ปี 2566, ปีที่ 21 (4)
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจการติดตามระดับความรู้และการเข้าถึงบริการ
ทางการเงินของครัวเรือน พ.ศ. 2565. สืบค้นจาก
https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2023/20231115075919_49757.pdf
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม.(ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก <http://www.novabizz.com/NovaAce/Attitude.html>
- ThaiPublica. (2566). เมื่อไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ Aged Society ผู้สูงอายุไทยได้รับสวัสดิการ
อะไรบ้าง. สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/2024/02/thailand-becomes-aged-society/>
- Carter V. Good. (1959). Attude. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.novabizz.Ace/Attitude.html>
- David Hirshleifer (2015) Behavioral Finance. Merage School of Business, University of California, Irvine,
California
- Howard H. Kendler, (1963). The concept of the concept : Categories of human learning. New York :
Academic Press Inc., USA.
- Murphy G., Murphy, L., & Newcomb, T. (1973). Attude. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก
<http://www.novabizz.Ace/Attitude.html>
- Newcomb. (1854). Attude. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.novabizz.Ace/Attitude.html>
- Rosenberg, R.J. and Hovland, C. I. (1960) . Attitude Organization and Change: And Analysis of Consistency
Among Attitude Components. Wesport: Greenwood Press.